

گزارش

برگزاری دهمین نشست عمومی زنان در سیزدهمین گردهم‌آیی اعضای اتحادیه‌ی بین‌المللی تعاونی‌ها؛ با محوریت

تقویت تاب‌آوری از طریق تعاونی‌های زنان

سیزدهمین گردهم‌آیی اعضای اتحادیه‌ی بین‌المللی تعاونی‌ها در منطقه‌ی آسیا و اقیانوسیه در تاریخ ۵ تا ۹ آذرماه سال ۱۳۹۷ به میزبانی اتاق تعاون ایران در سالن همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما، تهران برگزار شد. در این گردهم‌آیی، کمیته‌های مسکن، بیمه و بانک‌داری، جوانان، کشاورزی، صنعت و خدمات به‌عنوان کمیته‌های اصلی حضور داشتند و در کنار آن‌ها، کمیته‌ی زنان از سوی بخش آسیا و اقیانوسیه‌ی اتحادیه‌ی بین‌المللی تعاونی‌ها^۱ نشست عمومی برگزار کرد. برگزاری این بخش از گردهم‌آیی در تاریخ ۶ آذرماه در تالار عطار سالن همایش‌های صدا و سیما با کارگزاری تعاونی آموزشی و فرهنگی راه رشد برگزار شد. عنوان اصلی این نشست «تقویت تاب‌آوری از طریق تعاونی‌های زنان» بود و طی چهار بخش اصلی با حضور سخنران‌های ایرانی و بین‌المللی برگزار شد.

کمیته‌ی زنان برای سازمان‌دهی در راستای بهبود وضعیت برابری جنسیتی از طریق تعاونی‌ها فعالیت می‌کند و مشارکت زنان در سطوح متفاوت به‌ویژه در سطح رهبری و موقعیت تصمیم‌گیری را تشویق می‌کند و از ارائه‌ی بهترین شیوه‌ها و ابتکارات برای حل چالش‌های موجود در تعاونی‌ها استقبال می‌کند. نخستین نشست انجمن منطقه‌ای زنان در سال ۱۹۹۸ در سئول کره‌ی جنوبی برگزار شد و از آن به بعد به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از اتحادیه‌ی تعاونی‌ها در مجامع منطقه‌ای برپا شده است.

مسئله‌ی اصلی این نشست به موضوع انعطاف‌پذیری و تاب‌آوری اختصاص داشت. این مفهوم در واقع ناظر بر شرایط تازه‌ای است که جوامع امروزی در مواجهه با بحران‌ها، شک‌ها، حوادث پیش‌بینی‌نشده و سرعت روند تغییرات تجربه می‌کنند.

بخش نخست نشست زنان با حضور سخنرانان بلندپایه در زمینه‌ی نقش تعاونی‌های زنان در تاب‌آوری جوامع آغاز شد. آقای بالو ایر^۲ (رییس بخش آسیا و اقیانوسیه‌ی اتحادیه‌ی تعاونی‌ها) به‌عنوان نخستین سخنران در مورد ضرورت و نقش تعاونی‌ها در جهان امروز سخن گفت. او ضمن مرور موضوع اصلی نشست، به توضیح دیگر

موضوع‌های جلسات نشست زنان پرداخت و در مورد تاب‌آوری تعاونی‌های مالی صحبت کرد و خاطرنشان کرد: «زمانی که بانک‌های غربی در بحران اقتصادی گرفتار بودند، تعاونی‌های مالی بهتر از آن‌ها در بحران اقتصادی عمل کردند و در نهایت به رشد خود ادامه دادند و در بخش‌های مختلف گسترش یافتند.» وی به نقش مؤثر تعاونی‌ها در افزایش سطح تاب‌آوری اقتصادی دنیا تأکید کرد و ادامه داد: «باید مردم به تعاونی‌ها باور داشته باشند که لازمه‌ی این امر، اعتبارسازی تعاونی‌ها و تولیدکنندگی آن‌هاست. بر عهده‌ی تعاونی‌هاست که تمام‌قد برخیزند، بر پای بایستند و سهم خود را در اقتصاد ایفا کنند. ضرورت و نقش اثرگذار تعاونی‌ها می‌بایست در سنین پایین آموزش داده شود و اهمیت شکل‌گیری چنین نهادهایی اطلاع‌رسانی شود و به آگاهی عمومی منتقل شود.»

1. International Co-operative Alliance - Asia-Pacific (ICA-AP)

2. Balasubramanian Iyer

سوسن باستانی، معاون راهبردی معاونت زنان ریاست جمهوری، از دیگر سخنرانان این بخش؛ ضمن تأکید بر نقش تعاونی‌ها در توان‌افزایی زنان به نقش دولت در تقویت تاب‌آوری زنان پرداخت و نقش تعاونی‌ها را در این روند سازنده توصیف کرد. وی همچنین گزارشی در مورد وضعیت تعاونی‌های زنان در ایران ارائه کرد و اظهار داشت بر اساس آمارها زنان یک‌سوم تعاونی‌های کشور را به خود اختصاص داده‌اند و هم‌اکنون ۴ میلیون نفر از زنان کشور عضو تعاونی‌ها هستند.

چهارمین سخنران این بخش علی ربیعی، مدیر صندوق کارآفرینی رفاه و وزیر سابق تعاون، کار و رفاه اجتماعی بود. وی گفت به نظر می‌رسد در کشورهایی که با چالش‌های مختلف اقتصادی مواجه هستند، رشد عمومی نمی‌تواند الزاما منجر به ایجاد اشتغال‌های فراوان و بهبود وضعیت اقتصادی بخش بزرگی از جامعه، به‌ویژه در مناطق کم‌تر توسعه‌یافته، شود. بنابراین حرکت به سمت دست‌یابی به رشد فراگیر ضروری است و بخش تعاون یکی از ظرفیت‌های بسیار مهم در دست‌یابی به این جنس از توسعه است که مبتنی بر رشد از پایین به بالا است.

نشست دوم با عنوان کلی «تقویت آمادگی و حفظ منافع زنان» با حضور نمایندگانی از سازمان‌های جهانی برگزار شد. مدیریت این جلسه به عهده‌ی ساویتی، مدیر برنامه‌ریزی اتحادیه‌ی تعاونی‌ها، از کشور هند بود. سخنران اول در این نشست دایانا وگان^۱ از بلژیک، به نمایندگی از تعاونی‌های اتحادیه‌ی اروپا، ضمن تأکید بر حضور زنان در بخش تعاون و نقش‌آفرینی در اقتصاد کشورها گفت: «مسئله‌ی مهم در اشتغال زنان تنها بحث درآمد نیست بلکه می‌تواند درهای بزرگ‌تری به روی آنان بگشاید. بنابراین، ما در این نوع نشست‌ها مسئول ایجاد فرصت‌های شغلی برای آنان هستیم. در این راه، اولین چالش ما اهمیت روزافزون خدمات است. بحث خدمات مراقبتی برای زنان بسیار مهم است و اگر تعاونی‌ها بتوانند خدمات حرفه‌ای ارائه دهند، نقش فعال‌تری در اقتصاد ایفا خواهند کرد.

لاله دارایی سخنران دیگر جلسه بود. وی به توضیح الگوی «برنامه‌ی کمک‌های کوچک»، موسوم به اس جی پی^۲، پرداخت که ذیل سازمان ملل متحد در ایران فعالیت می‌کند. این فعالیت‌ها با هدف توسعه‌ی پایدار انجام می‌شود و بخش مهمی از آن معطوف به توانمندسازی زنان است. او در قالب گزارشی کوتاه، به فعالیت‌های انجام‌شده در ایران پرداخت و ضمن تأکید بر ضرورت روند توسعه‌ی از پایین به بالا در جوامع محلی به نقش مؤثر تعاونی‌ها در این مسیر اشاره کرد.

سیفا از آفریقا سخنران بعدی جلسه بود. وی سخنرانی خود را به ضرورت ساختارشنکی در تفکرات برساختی غالب اختصاص داد و تأکید داشت این دست تعاریف غیرواقعی از واقعیت‌های اجتماعی تنها کلیشه‌هایی بی‌اساس‌اند که می‌بایست از آن‌ها عبور کرد. او از جمله‌ی این کلیشه‌های رایج را انفعال و فرودستی زنان آفریقایی دانست که منطبق با شرایط واقعی نیست هرچند که مسئله‌ی نابرابری جنسیتی مسئله‌ای عمومی و جهانی است و البته آفریقا نیز از آن متأثر است.

معاون امور بین الملل بانک توسعه تعاون نیز، سخنان خود را با موضوع «تعاونی‌ها و تأمین مالی فراگیر برای زنان» ارائه داد. وی جایگاه تعاونی‌ها را در شرایط رکود تورمی، بیکاری، فقر و شوک‌های اقتصادی برون‌زا حائز اهمیت دانست و گفت: «تعاون یک بخش اقتصادی مهم است زیرا سیاست‌های اقتصاد پایین به بالا در کنار سیاست‌های بالا به پایین حاکمیتی در اقتصاد کشورهای در حال توسعه نقش تکمیلی و حتی برساننده دارد.»

در جلسه‌ی بعدی نیز از پنج کشور مختلف شرکت‌کننده گزارش‌هایی ارائه شد که به‌طور کلی به مطالعات موردی و توضیح شرایط تعاونی‌ها اختصاص داشت. تران هانگ از ویتنام گزارشی از وضعیت سازمان‌های قانونی و اتحادیه‌های تعاونی ویتنام ارائه داد. وی گفت اتحادیه‌ی تعاونی‌های ویتنام دارای پیشینه‌ای ۷۲ ساله است. این اتحادیه مطابق با قوانین مصوب سال ۲۰۱۲ فعالیت می‌کند و تنها سازمان ارائه‌دهنده‌ی حقوق و منافع قانونی اعضا تعاونی‌ها هستند. او مزیت مهم این اتحادیه را برعهده‌گرفتن رهبری، برگزاری سخنرانی‌ها و لابی‌گری برای استقرار تعاونی‌ها دانست و همچنین به ارائه‌ی اطلاعاتی در زمینه‌ی مشارکت زنان در بخش تعاون پرداخت.

وی کوآ از چین در ارائه‌ی گزارش خود اعلام کرد که مطابق آمار به‌دست‌آمده از سال ۱۹۹۰، یعنی دورانی که اراده‌ی عمومی بر اصلاح و بازسازی نقش‌های سنتی جنسیتی و هنجارهای جامعه مصمم بوده است، تغییرات شگرفی در چین ایجاد شده که قابل توجه و البته بازبینی است. او گفت زنان در چین با برخی محدودیت‌ها نیز مواجه‌اند، از جمله این‌که زنان کشاورز سطح سواد پایین‌تر و در عین حال دسترسی کم‌تری به منابع تولیدی، مالی، خدماتی و زیرساختی دارند. وی همچنین در مورد مزایایی که تعاونی‌ها در چین از آن‌ها برخوردارند اعلام کرد که آن‌ها حمایت‌های جدی دولتی را در حوزه‌های سرمایه‌گذاری و آموزش، ترکیب ظرفیت‌سازی، دموکراسی مشارکتی و تصمیم‌گیری در میدان عمل پشت سر خود دارند. سخن آخر او این بود که تعاونی منجر به مشارکت زنان در ابعاد مختلف، از جمله بُعد زیست‌محیطی، بُعد سازمانی و بُعد فردی خواهد شد.

مینا پوخل از نپال گزارشی را با عنوان افزایش تاب‌آوری با توانمندسازی زنان در تعاونی‌ها ارائه داد. وی گفت تعاونی‌ها می‌توانند با دسترسی به منابع، افزایش قدرت تصمیم‌گیری زنان، توسعه‌ی کارآفرینی زنان و توسعه‌ی رهبری به توانمندسازی و تاب‌آوری زنان یاری رسانند. وی همچنین به ارائه‌ی اطلاعات تاریخی در مورد تعاونی در کشور خود پرداخت.

سمیرامیس شاه‌اسماعیلی از تعاونی برگ نو، نیز به ارائه‌ی نتایج پژوهشی در زمینه‌ی تعاونی‌های محلی پرداخت. وی گفت این پژوهش میدانی در استان کم‌تر برخوردار سیستان و بلوچستان انجام شده است و امکان مقایسه‌ی تطبیقی تعاونی‌های بومی و غیربومی سوزن‌دوزی زنان را به دست می‌داد. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که تعاونی‌های غیربومی نمی‌توانند عامل مؤثری در مسیر توسعه‌ی بومی قلمداد شوند، زیرا این تعاونی‌ها در مسیر جلب مشارکت بومی و ایجاد رضایت‌مندی موفق نبوده‌اند و در نتیجه به ازخودبیگانگی کارگران در مسیر کار منجر می‌شوند.

در ادامه؛ بحث گروهی به موضوع تقویت ارکان تاب‌آوری تعاونی‌ها با ارتقای زنان پرداخت. تسهیل‌گران این جلسه خانم آناهیتا اصلاح‌پذیر، مدیر عامل تعاونی فرهنگی و آموزشی راه رشد، و فرزین، مشاور مدیرعامل بانک توسعه و تعاون، بودند که به طرح مسئله و دیدگاه‌هایی در حل چالش‌های این حوزه پرداختند و در نهایت به عواملی چون تأمین مالی، وجود شکاف بین کانون‌های مستعد برای تعاون، نداشتن روحیه‌ی همکاری و چالش‌های آن، ضعف اثرگذاری زنان در جامعه‌ی پیرامون‌شان و مواردی دیگر اشاره کردند و راهبردهایی را برای برون‌رفت از آن پیشنهاد دادند. مهم‌ترین این موارد در گروه نخست تأکید بر ضرورت شبکه‌سازی بین تعاونی‌های

زنان و در گروه دوم تأکید بر ضرورت آموزش و نیز سرمایه‌گذاری در بخش تعاون برای خرید محصولات تولیدشده در این بخش بود.

در بخش پایانی نشست؛ آنام میترا، مسئول برگزاری این نشست، با سپاس‌گزاری از حاضران و همکاری برگزارکنندگان به مرور و جمع‌بندی نشست پرداخت.